

Obsah

PŘEDMLUVA	11
1. TRÁVENÍ A ZAŽÍVÁNÍ	15
1.1. Řízení a kontrola trávicích pochodů	15
1.2. Hlad a apetit	16
1.3. Vylučování stolice	18
2. POCITY, OBTÍŽE A PŘÍZNAKY	19
2.1. Vnímání potíží a bolesti	19
3. ORGANICKÉ A FUNKČNÍ PORUCHY	21
3.1. Definice funkčních trávicích poruch	22
3.2. Podstata funkčních poruch	22
4. VYŠETŘENÍ NEMOCNÉHO S TRÁVICÍMI OBTÍŽEMI	25
4.1. Anamnéza	25
4.2. Objektivní vyšetření	26
4.2.1. Tělesný typ	26
4.3. Vyšetřovací metody instrumentální a laboratorní	28
4.3.1. Rentgenové vyšetření	30
4.3.2. Endoskopie	31
4.3.3. Sonografie (echografie, ultrazvuk)	32
5. DIAGNÓZA FUNKČNÍCH TRÁVICÍCH PORUCH	33
6. KLASIFIKACE FUNKČNÍCH TRÁVICÍCH PORUCH	35
7. PORUCHY ÚSTNÍ	41
7.1. Poruchy psychofunkční a neuropatické	41
7.2. Organické nemoci	42
7.2.1. Bolavé ústní koutky	42
7.2.2. Ústní afty	42
7.2.3. Opar	42
7.2.4. Slinění (salivace)	42
7.2.5. Suchost úst	43

8.	PORUCHY JÍCNU	45
8.1.	Polykání	45
8.2.	Příznaky poruch jícnu	45
8.3.	Funkční dysfagie	46
8.3.1.	Křeč jícnu	46
8.3.2.	Stařecký jícen (presbyesophagus)	47
8.3.3.	Terapie funkčních dysfagií	47
8.3.4.	Pálení žáhy (žáha, pyróza)	48
8.3.5.	Říhání (krkání, eruktace)	50
8.3.6.	Regurgitace (»říhání s příchutí«)	51
8.3.7.	Pocit cizího tělesa v krku (globus, hysterická koule)	51
8.3.8.	Aerofagie	51
8.3.9.	Škytavka (singultus)	52
8.3.10.	Přezvykování	53
8.4.	Organické nemoci jícnu	53
8.4.1.	Nádory, záněty, úrazy, výchlipy	53
8.4.2.	Hiátová kýla	54
8.4.3.	Neuromuskulární poruchy	54
9.	PORUCHY ŽALUDKU	55
9.1.	Žaludeční sekrece	55
9.1.1.	Patogenní význam žaludeční sekrece	56
9.1.2.	Achylický syndrom	57
9.2.	Příznaky žaludečních poruch	58
9.2.1.	Dyspepsie	58
9.2.2.	Bolest v nadbřišku	59
9.2.2.1.	Neuróza břišní nervové pleteně (solární syndrom)	59
9.2.3.	Indigestce (diskomfort, dyspepsie, nestravnost)	62
9.3.	Funkční žaludeční poruchy (funkční dyspepsie)	63
9.3.1.	Dráždivý žaludek	63
9.3.2.	Chabý žaludek	64
9.3.3.	Neúplné a atypické formy funkční gastropatie	64
9.4.	Organické nemoci žaludku a dvanáctníku	65
9.4.1.	Akutní zánět žaludku (žaludeční katar, akutní dyspepsie)	65
9.4.2.	Chronický zánět žaludku (chronická gastritida)	66
9.4.2.1.	<i>Helicobacter pylori</i> a jeho eradikace	67
9.4.3.	Žaludeční a dvanáctníkový vřed (vředová nemoc)	68
9.4.4.	Nádory žaludku	68
10.	PORUCHY STŘEVNÍ	71
10.1.	Příznaky střevních poruch	72
10.1.1.	Plynatost	72
10.1.2.	Tlak a napětí v břiše	73

10.1.3.	Kručení a přelévání v břiše	74
10.1.4.	Neplynové vzednutí břicha	74
10.1.5.	Zácpa (jako příznak)	75
10.1.6.	Průjem	76
10.2.	Akutní průjmová onemocnění	78
10.2.1.	Průjem cestovatelský	78
10.2.2.	Terapie akutního průjmu	79
10.3.	Otravy	80
10.4.	Průjem předstíraný nebo úmyslně vyvolaný	80
10.5.	Funkční střevní poruchy	81
10.5.1.	Dráždivý tračník	83
10.5.1.1.	Ranní frakcionované defekace	83
10.5.1.2.	Naléhavé defekace po hlavních jídlech	84
10.5.1.3.	Debakly	84
10.5.1.4.	Hlenová kolika	85
10.5.2.	Spastická zácpa	85
10.5.3.	Funkční průjem	85
10.5.4.	Kvasná enteropatie	86
10.5.4.1.	Diagnóza	87
10.5.4.2.	Terapie	87
10.5.5.	Atypické a neúplné tvary	88
10.5.6.	Návyková (habituální) zácpa	88
10.5.6.1.	Prostá zácpa	89
10.5.6.2.	Spastická zácpa	90
10.5.6.3.	Domnělá zácpa	90
10.5.6.4.	Zvláštní typy zácpy	91
	Zácpa dospívajících dívek	91
	Hypokinetická zácpa (syndrom líného střeva, inertní tračník)	91
	Zácpa při poruchách konečníku	91
	Spečená stolice (fekalom)	92
10.6.	Organické střevní nemoci	92
10.6.1.	Malabsorpční syndromy	92
10.6.2.	Záněty tlustého střeva	93
10.6.3.	Divertikulóza tlustého střeva	93
10.6.4.	Nádory tlustého střeva	94
11.	PORUCHY KONEČNÍKU A ŘITI	95
11.1.	Dyschezie	95
11.2.	Dráždivý konečník	95
11.3.	Bolesti konečníku a řiti	96
11.4.	Řitní svědivka	97
11.5.	Hemoroidy a jejich komplikace	97

12.	PORUCHY JATER, ŽLUČOVÉHO ÚSTROJÍ A SLINIVKY	99
12.1.	Nemoci jater	99
12.2.	Nemoci žlučového ústrojí	99
12.2.1.	Žlučové kaménky (cholelitiáza)	100
12.2.2.	Biliární dyspepsie	102
12.2.3.	Obtíže po operaci žlučníku	102
12.3.	Nemoci slinivky	103
13.	TRÁVICÍ OBTÍŽE DIFÚZNÍ, SYSTÉMOVÉ	105
13.1.	Neurodigestivní astenie	106
14.	BOLESTI BŘICHA NEORGANICKÉHO A NEJASNÉHO PŮVODU ...	109
14.1.	Bolesti v nadbříšku	109
14.2.	Bolesti v pravém podžebří	110
14.3.	Bolesti v pravé kyčelní jámě	110
14.3.1.	Zánět červa (appendicitis)	110
14.4.	Bolesti v levém podžebří	112
14.5.	Bolesti v levé jámě kyčelní	112
14.6.	Bolesti břicha nelokalizované a měnlivé	113
14.6.1.	Neuropatické visceralgie	113
15.	NESNÁŠENLIVOST POTRAVIN A PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY ...	115
15.1.	Nesnášenlivost potravin	115
15.1.1.	Nesnášenlivost mléka	116
	Postup při nesnášenlivosti mléka	117
15.1.2.	Nesnášenlivost jiných potravin	118
15.2.	Poruchy příjmu potravy a kontroly tělesné váhy	119
15.2.1.	Chorobná tloušťka (otylost)	120
15.2.2.	Chorobná hubenost	120
16.	TERAPIE FUNKČNÍCH TRÁVICÍCH PORUCH	123
16.1.	Motivace nemocného	124
16.2.	Typy motivace	125
16.2.1.	Exogenní trauma	125
16.2.2.	Anomální osobnost	125
16.2.3.	Simulace a hysterie	126
16.2.4.	Neuróza	127
16.3.1.	Psychoterapie	128
16.3.2.	Životospráva	128
16.3.2.1.	Změna životního režimu	129
16.3.3.	Výživa ve zdraví	130
16.3.4.	Dietoterapie funkčních trávicích poruch	131

16.3.5.	Alkohol	132
16.3.6.	Kouření	133
16.4.	Farmakoterapie funkčních trávicích poruch	137
16.5.	Terapie funkčních žaludečních poruch	138
16.5.1.	Eradikace <i>Helicobacter pylori</i>	138
16.5.2.	Antisekreční léky	138
16.5.3.	Jiné léky	139
16.5.4.	Terapie podtypů funkčních žaludečních poruch	139
16.5.4.1.	Terapie dráždivého žaludku	139
16.5.4.2.	Terapie chabého žaludku	140
16.5.5.	Léčebný vliv kyseliny solné	141
16.6.	Terapie funkčních střevních poruch	142
16.6.1.	Dietoterapie	142
16.6.2.	Farmakoterapie	143
16.7.	Terapie podtypů funkčních střevních poruch	143
16.7.1.	Terapie návykové (prosté) zácpy	143
16.7.1.1.	Vláknina	144
16.7.1.2.	Pohyb	147
16.7.1.3.	Psychika	147
16.7.1.4.	Technika defekace	148
	Nácvik defekace	148
16.7.1.5.	Projímadla	149
16.7.1.6.	Jiné léky	150
16.7.2.	Terapie dráždivého tračníku	150
16.7.3.	Terapie spastické zácpy	150
16.7.4.	Terapie funkčního průjmu	151
17.	PREVENCE FUNKČNÍCH TRÁVICÍCH PORUCH	153
	LITERATURA	155
	REJSTŘÍK	157
	O AUTOROVI	163